

Foto: A. Anđić

Inkluzija i rezultati

Iako je program inkluzije koji sprovodi Ministarstvo prosvete nailazio na brojne primedbe i osporavanja, statistika govori u prilog tome da on daje rezultate. Mada se statistički podaci za ovu školsku godinu još obrađuju, na osnovu pristiglih iz oko 40 odsto škola u Srbiji, Ministarstvo prosvete je saopštilo da je u odnosu na prošlu školsku godinu u školama više romske dece i one sa smetnjama u razvoju. Po podacima iz 463 škole, od ukupno 31.417 prvaka u njima, Roma je 2136, ili oko 7,5 odsto, dok je prvaka sa smetnjama u razvoju i invaliditetom 1570, ili 5,5 odsto.

U odnosu na prethodnu školsku godinu, u prvi razred osnovne škole upisano je gotovo deset odsto više dece romske nacionalnosti, dok je onih sa smetnjama u razvoju i invaliditetom ove godine 6,5 odsto više nego prošle.

Ovaj porast u Ministarstvu objašnjavaju primenom Zakona o inkluziji, u skladu s kojim su ukinute komisije za kategorizaciju, pa roditelji sami odlučuju o tome da li će im dete ići u redovnu ili specijalnu školu, ali i činjenicom da ove godine nije bilo odlaganja polaska dece u školu. Sva stasala deca su u školu i upisana, a ukoliko iz bilo kojeg razloga neki prvak počne da zaostaje u savladavanju školskog gradiva, škola je dužna da mu obezbedi prvo dopunski rad, a zatim, ukoliko to ne da zadovoljavajuće rezultate, sačini individualni plan rada koji će omogućiti napredovanje u skladu s detetovim mogućnostima. Pored toga, rezultate je počelo da daje i uvođenje prvo romskih, a zatim pedagoških asistentata, koje se u Srbiji sprovodi od prošle školske godine. Reč je o svim novom zanimanju u okviru našeg obrazovnog sistema, pa mu zato posvećujemo najveću pažnju u ovom broju "Obrazovanja za XXI vek".

Jednake šanse uz malu pomoć

Kada ulazite u porodicu koja je skrhanu mnoštvom problema socio-materijalne prirode, a, nažalost, takvih je sve više i više, morate pokazati dozu empatije i razumevanja za situaciju u kojoj se porodica nalazi, uz sva potrebna uvažavanja jako bitnog kulturološkog miljea te porodice, i pritom obezbedite ono što je vaš zadatak i cilj, a to je, recimo, obezbeđivanje redovnog pohađanja nastave dece iz te porodice, što se uglavnom identifikuje kao problem

Zadatak pedagoških asistenata u školama je da pruže pomoć i dodatnu podršku deci i učenicima u skladu sa njihovim potrebama. Takođe, oni bi trebalo da pomognu i nastavnicima i vaspitačima u cilju unapređivanja rada sa decom i učenicima kojima je potrebna dodatna obrazovna podrška. Pored toga, oni će saradivati i sa porodicama, a pružaće podršku zaposlenima u obrazovno-vaspitnim ustanovama u pripremi i realizaciji nastavnih i vannastavnih aktivnosti.

Dosadašnja iskustva asistenata koji su proteklih godina već radili na inkluziji romske dece veoma su pozitivna: uspostavljeni su i razvijeni kontakti sa romskim zajednicama i porodicama učenika, roditelji imaju bolje kontakte sa školama, smanjeno je izostajanje sa nastave, učenici ostaju u sistemu obrazovanja, postignuća učenika su znatno bolja, romski učenici su uključeni u vannastavne aktivnosti sa svojim vršnjacima, neguje se antidiskriminativna kultura u ustanovama i rešavaju slučajevi diskriminacije, nastavnici imaju više razumevanja za problem romske populacije i više su uključeni u programe stručnog usavršavanja koji su namenjeni unapređivanju obrazovanja Roma, a u redovne nastavne programe uneti su i dodatni sadržaji iz oblasti romske kulture

i tradicije. Sa jednim od njih, Božidarem Nikolićem, o profesiji pedagoškog asistenta razgovarali smo u ovom broju "Obrazovanja za XXI vek".

"VREME": Šta je sve posao pedagoškog asistenta?

BOŽIDAR NIKOLIĆ: Uloga pedagoškog asistenta kao novog tipa prosvetnog radnika u obrazovno-vaspitnim ustanovama se pre svega odnosi na podršku u učenju deci iz osetljivih grupa stanovništva, na rad sa decom koja dolaze iz socijalno depriviranih sredina (ruralnih sredina, sela), romskom decom i, uopšte, na rad sa decom za koju nastavni kolektiv proceni da im je potrebna obrazovna podrška kroz različite vidove individualizovanog, diferenciranog metodološkog pristupa u radu u okviru nastavnog procesa. Tačnije, pedagoški asistent učestvuje u realizaciji nastavnog procesa koji kreira i u okviru odeljenja sprovodi učitelj ili predmetni nastavnik, tako što asistira nastavniku u realizaciji nastavnih aktivnosti sprovodeći zadatke po nalogu nastavnika za određenu grupu učenika ili jednog učenika za koje je identifikovana potreba za individualizovanim, metodološki korigovanim pristupom u savlađivanju nastavnog gradiva. To je samo jedan od segmenata uloge pedagoškog asistenta koji se

odnosi na nastavni proces. Takođe, pedagoški asistent ima jako značajnu ulogu u posredovanju, u obezbeđivanju kvalitetnije saradnje između škole i porodice učenika, obezbeđivanju saradnje između škole i lokalne zajednice, sa relevantnim lokalnim institucijama i spoljnim saradnicima u cilju podizanja kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada škola.

Kako izgleda jedan radni dan pedagoškog asistenta?

Za svrsishodan i kvalitetan rad pedagoškog asistenta veoma je važno planiranje, imajući u vidu njegovu kompleksnu i multifunkcijsku ulogu u školi. S obzirom na moje višegodišnje iskustvo u radu u ulozi asistenta u nastavi kroz projekte koji su postavili pravni okvir za sistematizaciju pedagoških asistenata u našem obrazovnom sistemu, vrlo rano sam shvatio da mi je, pored onog obaveznog operativnog plana rada, za moje angažovanje u školi potreban i individualni plan koji je u korelaciji sa pomenutim operativnim mesečnim planom, ali je specifikovan na nedeljne i pogotovo dnevne aktivnosti. U tom kontekstu, moj radni dan je vrlo varijabilan i zavisi od vremenskog perioda koji posmatramo. Tačnije, početkom školske godine veći deo mojih aktivnosti se svodi na administrativne poslove, beleženja, analize

LJUDSKI KAPACITETI: Božidar Nikolić

i posmatranja dece koja će biti u fokusu mog rada kroz nastavni proces. Takođe, izrada preciznih baza podataka ili socijalnih karata o učenicima, koje imaju za cilj da se prilikom planiranja rada u nastavnom procesu sa decom uzmu u obzir sve najrelevantnije činjenice koje mogu doprineti izvođenju kvalitetnog nastavnog procesa, koji se oslanja na sve ono što je prepoznato kao pozitivno i prethodno iskustvo koje svaki učenik donosi sa sobom iz svoje porodice. Polazeći od toga, a uzevši u obzir vrlo bitan kulturološki status porodičnog okruženja iz kog učenik dolazi, kvalitetnom analizom takozvanog backgrounda porodice kreira se adekvatan individualizovan pristup u radu sa učenicom. Prikupljanje svih tih podataka predstavlja moju obavezu, prezentovanje istih nastavnicima kao i učešće u planiranju procesa rada, tako da sada, recimo, pošto sam tokom septembra meseca radio na analizi, beleženju i prikupljanju podataka, od oktobra meseca uključen sam u nastavni proces u okviru realizacije individualnog obrazovnog plana za jednu romsku devojčicu. Pored toga, u okviru mojih aktivnosti na dnevnom planu ulaze i učešće na sastancima Školskog inkluzivnog tima, Tima za zaštitu dece od nasilja u školama i drugim školskim aktivima. Tako da

jedan moj radni dan u školi može biti jako zanimljiv i prožet svim navedenim aktivnostima, a može biti i vezan za administrativne poslove i obradu prikupljenih podataka o deci i porodicama, ali je u svakom slučaju nadograđen društvenim aktivizmom i delovanjem u okviru lokalne zajednice u cilju obezbeđivanja materijalnih sredstava za nesmetano redovno pohađanje nastave od strane učenika.

Vaš zadatak je da radite sa decom iz socijalno osetljivih grupa. Na kakve sve probleme nailazite, a koje su vedre i lepše strane vašeg posla?

To je po meni jedan od najinteresantnijih segmenata uloge pedagoškog asistenta. Naime, tu dolaze do izražaja svi oni ljudski, humani kapaciteti, kompetencije za rad sa decom koje nosimo u sebi i koje treba iskoristiti na najbolji način kako bismo pronašli najbolji put za posredovanje u rešavanju mnoštva problema koji se ne nalaze u deci – učenicima – i ne treba ih gledati iz tog ugla, već to su problemi koji su svuda oko nas, oko dece i predstavljaju deo našeg života u školi. Neprilagođenost škole, kao sredine u kojoj deca provode značajno vreme, učeničkim potrebama, usporeni procesi socijalizacije učenika bez prave podrške od strane školskog nastavnog kadra, vršnjačka

netolerancija, vršnjačko nasilje, poremećeni odnosi na relaciji nastavnik–učenik, međusobno nepoštovanje, problemi učenika u porodici, i još mnogo toga, čine rad školskog nastavnog osoblja jako kompleksnim. Škola nije samo obrazovna ustanova, već ima veoma važan aspekt delovanja i na vaspitanje učenika, zato je vrlo važno da mi koji radimo u okviru obrazovnog sistema u Srbiji ozbiljno shvatimo svoju ulogu i damo svoj maksimum da transfer znanja, umeća i veština koje upućujemo ka učenicima u školi bude realizovan na što kvalitetniji i prilagođen način, koji će svako dete umeti da prepozna. Najveća satisfakcija za mene je kada prepoznam kod nekog od učenika da, recimo, usvoji rečnik lepog i kulturnog izražavanja, da obogati svoj vokabular tim rečima koje podstiču na razvoj međusobne tolerancije i uvažavanje različitosti.

Sećam se jedne devojčice, učenice prvog razreda, sa kojom sam radio pre nekoliko godina koja, nažalost, nije imala podsticaj u porodičnom okruženju da razvije sposobnosti lepog kulturnog izražavanja, takođe grafo-motoričke funkcije kod deteta nisu bile dovoljno razvijene jer, nažalost, do polaska u školu nije imala prilike da drži olovku u ruci. To je bio pravi izazov za mene u radu s njom, rad sa njom pamtim kao lepšu stranu svog posla jer sam pored nje i ja rastao i učio da se prilagođavam njenim potrebama, pre svega vremenu za učenje. Shvatio sam da ne idemo svi istim tempom kroz život, pogotovo kroz školovanje, a njoj je trebalo više vremena da usvoji neke norme lepog ponašanja, ali ne na ishitren i iznuđen način kako se, nažalost, u mnogim školama praktikuje. Na primer, učenike prvog razreda samo što ne vezujemo za stolice da sede mirno bez mrđanja i pomno prate šta učitelj govori. Ne shvatamo pritom da je to pre svega još dete koje najvećim delom najbolje i najviše prihvata kroz igru, uz otvoren odnos sa nekim ko stoji pred njim. Eto, to su bile moje prve lekcije iz prakse kako treba usporiti pred decom i dati im vremena da u skladu sa svojim mogućnostima rastu i razvijaju se, a i mi zajedno s njima.

Osim rada sa decom, treba da saradujete i sa nastavnicima i porodicama. Kako izgleda ta saradnja, kakve su prepreke i problemi tu prisutni, ako ih ima?

Rad sa roditeljima je takođe jedan od većih izazova u radu. Nažalost, mnogo više problema se javlja u tom vidu angažovanja asistenta. Tu dolazi do izražaja ono što je usvojeno kroz veoma bogatu, raznovrsnu obuku koju smo

prolazili tokom svih ovih godina, a koja je vrlo studiozno i kvalitetno strukturirana od strane NVO "Centara za interaktivnu pedagogiju" iz Beograda, a odnosi se na sticanje znanja i veština iz oblasti komunikacije. Konkretno, asertivnost je veoma značajna veština koju svaki pedagoški asistent treba da usvoji kako bi uspeo kvalitetno da odgovori zadatku u radu sa roditeljima. Kada ulazite u porodicu koja je skrhanana mnoštvom problema socio-materijalne prirode, a, nažalost, takvih je sve više i više, morate pokazati dozu empatije i razumevanja za situaciju u kojoj se porodica nalazi, uz sva potrebna uvažavanja jako bitnog kulturološkog miljea porodice, i pritom obezbedite ono što je vaš zadatak i cilj, a to je, recimo, obezbeđivanje redovnog pohađanja nastave dece iz te porodice, što se uglavnom identifikuje kao problem. Takođe uključivanje takvih roditelja kao aktivnih partnera u obrazovni proces njihove dece jako je veliki izazov za mene kao asistenta. Tokom školske 2004/2005. sam zajedno sa svojom kolegicom, učiteljicom, razvio jedan model programa za približavanje škole marginalizovanim porodicama. Razvili smo model kako da aktivnije uključimo takve porodice, tačnije roditelje u život i rad škole.

Taj mini projekat je izrodio odlične rezultate na koje smo svi u kolektivu bili ponosni jer smo prvi put tim roditeljima pružili priliku da prikažu sebe i svoje mogućnosti kako oni najbolje znaju, naravno, uz našu podršku jer je bilo jako bitno da ih osnažimo i motivišemo da nam budu aktivni partneri u obrazovnom procesu u kome su i sami učestvovali u funkciji roditelj-saradnik. Ova priča dovoljno govori da nam praksa pruža mnoštvo mogućnosti i kreativna rešenja kada je u pitanju saradnja škole i porodice kroz vrlo značajnu uloga PA. Najbolji pristup koji nikada ne donosi rešenja je prebacivanje krivice na lošu ili nikakvu podršku od strane roditelja svojoj deci kroz školovanje što se odražava na njihova postignuća, Međutim, ključ rešenja leži u našim rukama, samo ga treba znati na pravi način iskoristiti jer najveći deo odgovornosti u obrazovanju dece je na nama koji radimo u okviru obrazovnog sistema, a ne na roditeljima. Od njih možemo samo napraviti dobre saradnike ako izaberemo pravi pristup u rešavanju problema.

S obzirom na iskustvo koje imate, kakvi

su vaši utisci i mišljenje o programu inkluzije koji je u ranoj fazi nailazio na otpor i zamerke?

Kakvo mišljenje mogu imati o inkluziji kad moje zvanje i moja uloga u obrazovnom sistemu jeste plod inkluzivnog obrazovnog pristupa u okviru sistema obrazovanja u Srbiji? Sećam se 2002. godine, kada sam otpočeo da radim kao tada romski asistent u nastavi, tih godina je počela da se razvija inkluzivna misao u našem obrazovnom sistemu. U principu nije inkluzija nešto novo što je proizišlo iz novog društvenog konteksta u kome smo se našli devedesetih godina. Praksa je zabeležila dovoljno primera iz prošlosti gde se inkluzija zasnivala na volji pojedinca da uradi nešto pozitivno za

nekoga kome nije pružena ravnopravna šansa da se školuje kroz redovni obrazovni sistem po standardima koji pružaju viši nivo znanja i kvaliteta u radu. Inkluzija je neminovnost koja proističe iz nečega što se zove pravo! U kontekstu obrazovanja pravo svakog pojedinca je da dobije kvalitetno obrazovanje bez obzira na nacionalne, verske i druge identitete, takođe i na svoje mogućnosti. Na državi je da obezbedi svima ravnopravni status i jednake mogućnosti uključivanja u obrazovni sistem, ujedno da obezbedi održive mehanizme podrške za opstajanje u obrazovnom sistemu, kao i praćenje uspešnosti kako bi se rad u praksi mogao unapređivati kroz analize kojima se utvrđuju rezultati minulog rada. Inkluzija za mene znači i nešto više, pre svega humanistički pristup prema svima, a da pritom to ne predstavlja volju pojedinca, već društvenu, zakonom uređenu obavezu, kojom se mi koji radimo u okviru obrazovnog sistema obavežujemo da sve svoje obrazovne kompetencije usmerimo ka obezbeđivanju kvalitetnog obrazovno-vaspitnog rada koji je usmeren na dete i njegove

potrebe, koristeći pritom sve one dobro razvijene razvojne kapacitete deteta u cilju unapređivanja i razvoja onih njegovih sposobnosti na kojima treba raditi.

Kako izgleda obuka za pedagoške asistente i kakva se znanja i veštine tu stiču?

Značajan broj pedagoških asistenata je znatno ranije bio uključen u jako dinamičnu obuku za rad u školama kroz projekat koji je poslužio kao model za uspostavljanje sistemskog rešenja i pravnog okvira za ulogu pedagoških asistenata u obrazovnom sistemu. U okviru projekta "Jednake šanse", koji je otpočeo sa realizacijom sad već davne 2002. godine, prvi put se javio taj tip pedagoškog radnika u školi koji je imao ulogu u podršci integraciji, tačnije inkluziji romske dece u obrazovnom sistemu u Srbiji. U to vreme su krenule intenzivne obuke za tada romske asistente. Mi assistenti smo zajedno sa svojim kolegama učiteljima prolazili razne module obuke za rad u školi. Recimo, programe obuke za interaktivnu nastavu; obučavali smo se za sprovođenje obrazovnih programa u kojima je nastavni proces usmeren na dete ("Korak po korak – obrazovni program"); "Stilovi komunikacije" je takođe jedna od značajnijih obuka koja je pomogla ne samo asisten-

tima već i svom nastavnom osoblju iz škola jer je sva ta obuka pospešila saradnju između nastavnika i asistenata. Tokom svog osmogodišnjeg rada u školi u ulozi asistenta prošao sam skoro 300 sati stručnog usavršavanja kroz seminare, što je u velikoj meri uticalo na moje profilisanje ne samo kao profesionalca u svom poslu, već i na podizanje svesti, znanja i veština koje su doprinele potpunijem razvoju moje ličnosti na svakom planu, što, nažalost, nisam imao prilike da dobijem kroz svoje formalno visoko obrazovanje. Ono što sam takođe shvatio kroz ovaj vid alternativnog obrazovanja jeste da se čovek uči tokom celog svog radnog veka, lično usavršavanje nije i ne treba biti ograničeno završetkom formalnog obrazovanja, već čovek koji radi u obrazovnom sistemu mora biti spreman da uvek uči, na različite načine prilagođene sebi, da uči na primerima drugih, da bude spreman da razmenjuje iskustva. Oдавно sam prihvatio koncept doživotne edukacije kao jedne od osnovnih načela koja me vode ka svom ličnom i profesionalnom napretku.

J.G.

Lepo je biti student

“Kada se naši članovi negde prijavljuju za posao, često se desi da veći deo poslovnog intervjua provedu u razgovoru o tome šta su radili ili rade u AEGEE-u”, kaže Jelena Majstorović (25), PR studentske organizacije AEGEE. AEGEE je jedna od više od stotine studentskih i omladinskih organizacija koje trenutno postoje u Srbiji. Njihova interesovanja i poslovi kojima se bave su veoma različiti. Neke su vezane samo za fakultete na kojima su nastale, neke imaju širok opseg delovanja. Ponekad se studenti žale da se organizacije previše okreću zabavi, a premalo suštinskim problemima. Međutim, ono što niko ne može da ospori je da njihovo postojanje širi mogućnosti, a na studentima je da procene šta im odgovora i za šta žele da se angažuju.

AEGEE u BEOGRADU postoji 15 godina, a u Evropi 25 godina i najveća je mreža studenata u Evropi. Ideja od koje se krenulo bilo je povezivanje studenata, ne samo kada je u pitanju obrazovanje već i da studenti širom kontinenta vide kako izgleda život njihovih kolega u drugim zemljama. Možda su bili vođeni maksimumom da onaj koji putuje –upoređuje, a onaj koji upoređuje, može da uvidi šta ne valja i radi na poboljšanju u svom gradu.

Studenti koji se priključe ovoj organizaciji mogu da se okušaju u poslu unutar samog AEGEE-a, a mogu i samo da posećuju seminare. Kako nam objašnjava Jelena Majstorović, ova studentska organizacija nije usmerena na jedan profil pa su tako uključeni u raznovrsne programe, organizuju seminare, radionice. “Odavno je poznato da se na fakultetima obično uče samo one opšte stvari, a AEGEE pomaže studentima u onome što im treba svakodnevno”, kaže Jelena Majstorović. Tako se organizuju radionice koje pomažu mladima u onome što im znači na radnom mestu, kako da se bolje sprema za intervju za posao, o kulturnoj komunikaciji.

Ipak, po rečima članova, najveći događaji su letnji univerziteti AEGEE-a, koji traju najmanje dve nedelje. To mogu biti kursevi jezika, profilisani seminari iz raznih oblasti, arhitekture, ekologije, a mogu biti i putujući letnji univerziteti gde je cilj da se obiđe druga zemlja, a najmanje se posećuju četiri mesta. Kako naša sagovornica procenjuje, za kurs jezika u trajanju od 14 dana, recimo, u Italiji, koji organizuje AEGEE studenta, košta oko 100 evra. Naime, običaj je da mladi sami sebi plaćaju put, a organizator im obezbeđuje smeštaj, tri obroka i program za koji su se prijavili.

Jelena Majstorović je prošle godine, preko

ŽELJE I MOGUĆNOSTI: Studentske organizacije

organizacije čiji je PR, bila u Sankt Petersburgu na seminaru iz ekologije. “Postoji 245 lokala (kancelarija) AEGEE-a u Evropi, što znači da se minimum dva događaja organizuju mesečno. Od 20. do 23. novembra organizuje se u Istanbulu skupština AEGEE-a i biće 1200 studenata iz cele Evrope gde će se razmatrati čime je sada najbitnije da se AEGEE bavi, kako da pomogne studentima”, objašnjava ona.

Smatra da je ova organizacija značajna i zbog iskustva i zbog sticanja kontakata. Iako sve što radi radi volonterski, tvrdi da ko jednom postane AEGEE-ovac, uvek to ostaje. Jelena je, inače, diplomirani politikolog, proputovala je celu Evropu, a krajem nedelje odlazi u Indoneziju. Kao stipendista njihove vlade, provešće tamo tri godine, prvu učeći jezik, a potom na master studijama.

PRIPREMA ZA POSAO: “U poređenju sa prethodnih pet godina, interesovanje studenata je značajno počelo da raste. Svakog dana studenti nam se javljaju sa pitanjima o

učlanjenju”, primećuje Igor Marjanović, potpredsednik za komunikacije pri AIESEC-u. Ova studentska organizacija osnovana je 1953. godine kad je Jugoslavija bila jedna je od prvih zemalja koje su se pridružile međunarodnoj mreži, a svakako prva iz istočnog bloka. Studenti Ekonomskog fakulteta hteli su da postanu deo organizacije čiji je cilj bio da se, kako nam objašnjava sagovornik, “ublaže rane koje su ostale nakon Drugog svetskog rata”. Od tada do danas u AIESEC-u je bilo 57 generacija studenata.

AIESEC se bavi razmenom studenata, tačnije organizovanjem stručnih praksi. Počinje tako što student dolazi na uvodnu prezentaciju “Upoznaj AIESEC” (između 18. i 21. oktobra), gde saznaje više o stručnim praksama koje mu se trenutno nude u Evropi, popuni formular i dogovori se za vreme intervjua. Sve stručne prakse koje AIESEC organizuje mogu da traju od šest do 72 nedelje. Na taj način studenti mogu da razviju kontakte u više od 100 zemalja, a i da se pripreme za ono što ih čeka nakon studija.

Takođe, organizacija se bavi projektima i unutar Srbije. U prostorijama Narodne banke Srbije će se 28. i 29. oktobra održati Konferencija novih lidera 2010. O razvijanju leaderskih sposobnosti mnogo se govori u Srbiji, pa sve manje postaje jasno šta tačno podrazumevaju seminari i konferencije na kojima se “dobijaju lideri”. Naš sagovornik kaže: “Rad u timu, vođenje projekta, pregovaranje, rad sa ljudima i razvijanje članova tima, koordinacija lokalne ili nacionalne kancelarije, rad u internacionalnom okruženju, globalna mreža kontakata. I na sve to se dodaje svest o pozitivnom i održivom razvoju društva.”

J.J.

Najbolji studenti Beogradskog univerziteta

U razgovoru sa ministrom

“Godinu dana pokušavam da upišem doktorske studije, ali ne uspevam jer ne mogu da nađem mentora. Nema dovoljno profesora koji imaju kvalifikacije, a oni koji bi mogli da mi budu mentori, prebukirani su”, kaže Biljana Raković, student generacija Saobraćajnog fakulteta sa prosekom ocena 9,90

NAJBOLJI STUDENTI BEOGRADSKOG univerziteta (BU) nagrađeni su lepom pažnjom – prvo ih je primio ministar prosvete Žarko Obradović, a potom ih je nedavno Božidar Đelić, ministar za nauku i tehnološki razvoj, pozvao da razgovaraju o problemima koji ih muče. Od trideset jednog studenta BU koji su na svojim fakultetima završili studije u predviđenom roku, sa najvišim ocenama, petoro nije došlo na prijem. Naime, oni su nastavili školovanje ili našli posao u inostranstvu. Što se tiče ostalih, istakli su da je najveći problem u Srbiji naći radno mesto ako nemaš “tatu na položaju i partijsku knjižicu u džepu”. Sve zvuči veoma poznato.

“Osnovni resurs u nalaženju posla su neformalna, lična poznanstva ili partijske veze i to nije ništa novo. Ali ne volim ni taj defetizam poštenih – pošten sam pa neću da se trudim jer ionako nema koristi od toga”, kaže Katarina Đokić, jedna od studenata generacije za prethodnu školsku godinu (2008/09). Ona je završila Fakultet političkih nauka (FPN), smer Novinarstvo, sa prosekom 9,82 i sada je na master studijama iz Političkih nauka na čuvenom Univerzitetu u Frajburgu. Stipendista je DAAD-a. Planira da upiše doktorske studije i da se bavi naukom.

FRAJBURG I BEOGRAD: Katarina smatra da je dobro i korisno studirati u više zemalja jer se tako stiče iskustvo i bogati pogled na život. Izabrala je Nemačku zbog tamošnjeg akademskog sistema.

Glavnu razliku između studija u Srbiji i Nemačkoj ona vidi u insistiranju na diskusiji i kritičkom mišljenju. “Za mene je skoro celo školovanje u Srbiji bilo skupljanje informacija.” Kako priznaje, bila je iznenađena sopstvenim strahom da iskaže svoje mišljenje bez pozivanja na autoritet za razliku od njenih nemačkih kolega koji tvrde da su i na časovima veronauke sve radili kroz razgovor i kritičko preispitivanje.

S druge strane, zadovoljna je što je završila osnovne studije na FPN-u. Studentkinja generacije Fakulteta političkih nauka ističe da je

Foto: A. Andić

ovdašnji program bio vrlo sadržajan i dobro osmišljen. Govoreći o širokom opsegu tema i predmeta kao velikoj prednosti, bilo da se budući diplomci bave novinarstvom ili akademskim radom, primećuje da se kada pogleda u sadašnji, novi program studija na FPN-u, to promenilo. Usled sve veće specijalizacije, gubi se znatno na širini, što je, po njoj, velika greška.

Kada je u pitanju odnos profesora prema studentima, i u Nemačkoj su profesori zauzeti i nema preteranog posvećivanja, ali su vrlo korektni. Kod nas, u Srbiji, to je više po ličnom ukusu – ako profesor hoće da pomogne, on će pomoći, ako ne, ništa ga ne primorava na to, sve je prepušteno njegovoj volji. U Nemačkoj, međutim, jako paze da poštuju profesionalni kodeks ponašanja.

Katarina Đokić smatra da se stvari u Srbiji menjaju, istina sporo, ali su mogućnosti za studente veće.

Kada je u pitanju promena baš za studente sa njenog fakulteta, ona i nema preteranih očekivanja. “Ja ne mogu da očekujem ako sam završila FPN da budem mnogo tražena. Drugo su fakulteti prirodnih nauka, nas je previše, profesori ne mogu da nas zapamte. Iluzorno je očekivati superkonkurs – idealan posao.”

To što je student generacije smatra samo kao dobru podlogu, kada je u pitanju dobijeno znanje, koju treba da iskoristi. Sugestija državnim institucijama je da obraćaju pažnju na dobre studente, a to “što je neko baš te godine imao statistički gledano najbolji prosek, ne znači da je baš on jedini koji postoji, vredan vremena i truda države”.

Konačno, ona ne idealizuje ni život tamo ni život ovde. I u Nemačkoj je slušala priče o nepotizmu i o stranačkim vezama. Svesna je da ostanak u inostranstvu zahteva mnogo odricanja i menjanja, a da osećaj nepripadanja ostaje prisutan, kao i da domaći često daju do znanja da “nisi njihov”. Ali, kada je reč o povratku u Srbiju, ne bi se vratila po svaku cenu što, kako naglašava, nije stvar lojalnosti ili nelojalnosti državi, već stvar lične egzistencije.

POVRATAK NA STARO: Za razliku od nje, studentkinja generacije Saobraćajnog fakulteta Biljana Raković nije otišla na postdiplomske studije u inostranstvo. Osim što joj ne bi bilo lako da se odvoji od porodice i prijatelja, ona je imala još jednu strepnju. “Imala sam prilike da odem da završim postdiplomske studije u Americi, ali ja bih svejedno htela da se vratim. A onda bi mi bilo još teže da nađem

posao nego sada.” Biljana je završila Smer za drumski i gradski saobraćaj sa prosekom ocena 9,90. Pre dve godine osvojila je peto mesto u Evropi na takmičenju koji je organizovao Evropski savet za bezbednost saobraćaja. Zadatak je bio naći rešenje za neku crnu tačku u državi, a potom u saradnji sa lokalnom zajednicom to sprovesti u delo. Ona je to uradila u opštini Ub, a peto mesto na kontinentu ne pomaže joj kao preporuka da nađe stalni posao.

Još komplikovanije se ispostavio upis na doktorske studije. Naime, Biljana već godinu dana čeka da se upiše, ali joj ne uspeva. Kako nam objašnjava, nema dovoljno kvalifikovanih profesora koji bi mogli da budu mentori. A oni koji imaju kvalifikacije, nemaju vremena.

Trenutno radi na šestomesečnom projektu na Fakultetu kao stručni saradnik. No, nije došla do tog posla preko konkursa, nego ju je srećom preporučila asistentkinja koja je znala da je Biljana dobar student.

Na pitanje koliko joj imponuje priznanje za naboljeg studenta i vidi li to kao dokaz da država i nadležno ministarstvo vode računa o najboljim studentima, ona smatra da je to više poruka da su “primećeni”, ali bez prednosti koje bi odatle proistekle.

“Hoće da nam poruče da znaju da smo mi tu, da postojimo, ali ne vidim konkretne poteze.” Biljana je mišljenja da se poslednjih godina povećavaju šanse ako neko želi da ode u inostranstvo, da prisustvuje seminarima, ali se smanjuju kada je u pitanju nalaženje odgovarajućeg posla.

Pre nego što su otišli na razgovor sa ministrom Đelićem, od studenata je traženo da napišu tekst o svojim očekivanjima od Ministarstva nauke. Naše sagovornice se nadaju da to neće ostati mrtvo slovo na papiru i da će neko pročitati i razmotriti predloge najboljih studenata Beogradskog univerziteta.

OBEĆANJA... U razgovoru sa studentima bilo je reči o njihovim problemima i sugestijama. Osim teškoća u nalaženju posla ili makar (regularnog) konkursa za posao, govorilo se o finansijskim problemima, teškoćama da se nađe mentor i drugim preprekama za upis na doktorske studije. Naime, u Srbiji ne postoji mogućnost stipendiranja doktoranata. Koliko god da su dobri, studenti moraju da plaćaju školarinu za doktorske studije.

Ministar Đelić je u razgovoru podsetio da je u raspisanom pozivu za naučne i tehnološke projekte prijavljeno 2000 mladih istraživača, dodavši da će Ministarstvo za nauku

Studenti generacije 08/09

STUDENT	FAKULTET	PROSEK
Mihajlo Velimirović	Elektrotehnički	10
Marko Radovanović	Matematički	10
Jelena Obradović	Pravni	10
Ivana Vuković	Tehn., metalurški	10
Ljiljana Stojanović	Za fizičku hemiju	10
Nenad Lazarević	Fizički	9,96
Milica Stanojević	Arhitektonski	9,94
Stefan Stevanović	Biološki	9,94
Sandra Aleksić	Medicinski	9,94
Ivana Čeković	Mašinski	9,92
Biljana Ranković	Saobraćajni	9,90
Ivana Lisica	FON	9,89
Vladimir Dobričić	Farmaceutski	9,87
Marjan Ivković	Filozofski	9,87
Jelena Juloski	Stomatološki	9,86
Marko Vilotić	Prav.-bogoslowski	9,85
Miodrag Lovrić	Bezbednosti	9,84
Nevena Perović	Građevinski	9,83
Katarina Đokić	Političkih nauka	9,83
Maja Milosavljević	Ekonomski	9,80
Marija Stojadinović	Hemijski	9,79
Marija Miladinović	Filološki	9,77
Bojan Gajić	Veterinarski	9,72
Marija Božić	Poljoprivredni	9,63
Bojan Milošević	Tehnički u Boru	9,60
Dragana Lukić	FASPER	9,57
Ana Sarvanović	Učiteljski	9,55
Ognjen Grujić	Rudarsko-geološki	9,52
Marija Belij	Geografski	9,26
Jovana Kusturić	Sporta i fiz. vasp.	9,17
Milica Lazarević	Šumarski	9,13

obezbediti dovoljno novca za projekte u periodu od 2011. do 2015. godine. Takođe, naglasio je da će se nastaviti projekat izgradnje hiljadu nekomercijalnih stanova, a i da se razmatra opcija da u kompleksu na Voždovcu određen broj stanova ode najtalentovanijima. Ponovio je ono čemu se nadaju svi prisutni, da je za budućnost Srbije važno uspostaviti meritokratiju – najbolja mesta dati onima koji imaju najbolje rezultate.

U razgovoru sa novinarima, student generacije Fizičkog fakulteta Nenad Lazarević kazao je da je od njih dvanaest u klasi desetoro otišlo iz Srbije, a velika je verovatnoća da će ih slediti i dvoje koji su još ovde.

U jednom trenutku tokom razgovora sa najboljim studentima generacije 2008/09. ministar Božidar Đelić je kazao u šali da će od sada on biti njihova veza za dobijanje radnog mesta. Šala koja obećava.

Jelena Jorgačević

Prazni indeksi

NAKON DRUGOG UPISNOG, septembarskog roka, na državnim fakultetima u Srbiji ostalo je 1500 nepopunjenih mesta. Ova brojka odnosi se na četiri univerziteta, u Beogradu, Novom Sadu, Kragujevcu i Prištini, a Univerzitet u Nišu još nije dostavio podatke.

Najviše praznih mesta bilo je u Novom Sadu – 580, a samo jedno manje je na Beogradskom univerzitetu. Samo je u Novom Pazaru popunjeno sve do poslednjeg indeksa.

Što se tiče pojedinačnih fakulteta, na novosadskom Ekonomskom fakulteta je moglo da se upiše još 340 studenata. A na neslavnoj listi je i beogradski Poljoprivredni fakultet sa 216 praznih mesta i Pravoslavni fakultet sa 126.

Rektori univerziteta su se u izjavama za dnevne novine založili da se što pre donese Strategija o visokom obrazovanju, ali i nacionalna Strategija zapošljavanja. Ističu da je to važno kako se ne bi pravili pogrešni potezi, odnosno kako bi se tržište rada pratilo i bilo usaglašeno sa obrazovnim profilima koji se nude. Ali, s druge strane, naglašavaju da ne treba praviti nagle odluke.

“Ne bi valjalo odmah ukidati neke smerove, jer smo na našem univerzitetu imali primere da nekoliko godina vlada slabo interesovanje za studiranje geografije ili istorije, a onda su ove godine gotovo sva mesta popunjena. To se desilo zbog ekspanzije turističkih agencija koje sve više tragaju za obrazovanim istoričarima i geografičarima koji poznaju neki strani jezik i koji turistima, potkovani znanjem, mogu da pruže mnogo više informacija. Ovaj primer pokazuje da je dobro što nismo pre nekoliko godina ukinuli Smer geografije na PMF-u Prištini”, objasnio je za dnevni list “Blic” rektor Prištinskog univerziteta Zdravko Vitošević.

Hladni fakulteti

POŠTO UNIVERZITETU u Beogradu (BU) država duguje oko deset miliona evra, a računi za komunalne usluge koje fakulteti ne mogu sami da plati su veliki, studentima preti hladna zima. Dodatni problem je i što se cena grejanja obračunava kao za privredu, pa će u danima koji dolaze biti održan sastanak predstavnika BU-a, Skupštine grada i Toplane.

Dekan Fakulteta veterinarske medicine kazao je da račune plaćaju iz preostalih rezervi koje polako nestaju i da grejanja bude do dva

po podne, a od tada studenti sede u jaknama. Mašinski fakultet već duguje 22 miliona za grejanje. Ukupno, fakulteti Beogradskog univerziteta duguju milijardu dinara za grejanje.

Profesor dr Branko Kovačević, rektor Univerziteta u Beogradu, izjavio je da bi trebalo povećati izdvajanja države, ali ni da fakulteti nisu potpuno nevini. “Država u ovom trenutku pomaže koliko može, ali ceo budžet ‘pojeđu’ plate. Fakulteti ne mogu samo čekati da im država da novac, već moraju i sami da se snalaze. Da izađu na tržište, da ponude projekte, da sarađuju sa privredom i tako obezbede dodatne prihode...”, rekao je Kovačević za jedan beogradski dnevni list.

Žarko Obradović, ministar prosvete, najavio je da će rebalansom budžeta deo sredstva biti odvojen za namirenje duga fakultetima, pogotovo onim koji imaju problema sa grejanjem. Njegova procena je da za sve nivoe obrazovanja trenutno nedostaje nekoliko milijardi dinara.

Osmaci u neizvesnosti

IAKO JE PROŠLO više od mesec dana od kada su đaci seli u školske klupe, učenici osmih razreda su još u neizvesnosti kako će izgledati mala matura i šta ih čeka na kraju školske godine. Problem je nastao zbog sporenja Nacionalnog prosvetnog saveta i Ministarstva prosvete, a odnosi se na to da li zadaci treba da budu poznati ili ne. Savet je napravio svoj predlog koji je prosledio Ministarstvu. Ali, dok se Savet zalaže da zadaci budu nepoznati, Ministarstvo smatra da bi 70 odsto zadataka na završnom testu trebalo da budu iz zbirke. Iz Saveta su istakli da zadaci iz zbirke “podstiču” učenje napamet, što jeste bolika naših školaraca, a da bi unapred nepoznati zadaci podstakli logičko mišljenje. Postoje mišljenja prema kojima bi u početku većina zadataka bila poznata, pa bi se postepeno uvodilo što više novih, da bi za nekoliko godina svi zadaci bili nepoznati.

Mala matura će biti obavezna, a po svemu sudeći, neće se mnogo razlikovati od sadašnjeg kvalifikacionog ispita. Učenici će imati dva sata, rešavaće test u svojoj osnovnoj školi, a novina je da niko nije pošteđen, odnosno da će svi osmaci morati da ga polažu. Niko ne može da padne na ispitu, ali ako učenik ne bude imao dovoljno poena, moći će da se upiše samo u školama gde su ostala slobodna mesta, što isto nije novina.

Konačnu odluku o tome kako će precizno izgledati završni ispit doneće Ministarstvo prosvete, a u martu se planira probni test.

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec